

Lidt om området.

Lystrup skov er en højtliggende skov, som af et NV-SØ-gående dalstrøg (tunneldal) deles i en østlig, stærkt bakket og en vestlig, noget fladere del.

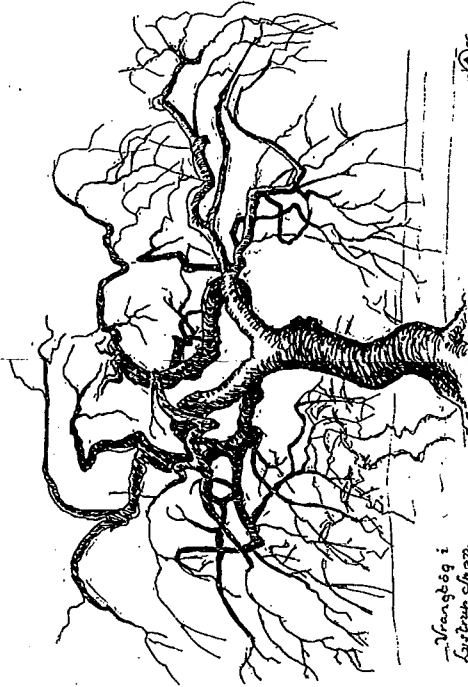
Ørnmosen og engen, som deler skoven i to halvdele, gennemløbes af Gørløse å, som starter fra Skt. Jørgen sø (Strenghej sø) og løber til Havelse å. Nord for skoven ligger Københavns vandværk, som har vandindvinding i området.

Gørløse å er en lille beskeden å, men lige så beskeden åen er, ligeså imponerende er bakke- og dragende omkring åen.

Mod øst er det Himmerigsbakken, der afslutter den langstrakte bakkekam, der løber langt ud i landskabet og står i forbindelse med tunneldalssystemet ved Mølleåen. Her i skoven slutter den brat og bag den er der en slugt, kaldet Helvedeshullet, men den hæver sig igen omkring Kongebakken (Kongehøjen).

Lystrup skov har oprindeligt været en del af et større samlet nordsjællandsk skovområde. Efterhånden, som skov blev ryddet og opdyrket, blev skovområdet delt i mindre områder. Småskovene blev ofte trængt tilbage til steder, hvor forholdene var mindre gunstige for agerbrug med primitive landbrugsredskaber. Det stærkt kuperede terræn i Lystrup skov, med ofte meget stejle skråninger, har netop været et sådant område.

Christian den Femte indførte hurtigt efter sin tronbestigelse i 1670 en ny form for jagt, den såkaldte parfonce-jagt. Den forudsatte, at man fra højtliggende punkter kunne følge forløbet af hundenes jagt på hjorten. Fra de højereliggende punkter blev derfor anlagt stjerneformede vejssystemer, som stadig i stor udstrækning er bevaret i de nordsjællandske skove. Kongebakken i Lystrup skov er et sådant center i et jagtvejssystem, som stadig eksisterer som mindre vigtige skovveje.

Nærbillede af
Lystrup skov.

Som i næsten alle andre skove kan man også i Lystrup skov følge en del gamle jorddiger eller jordvolde, som det i vor tid kan være vanskeligt at se nogen mening med. En nord-sydgående vold i den østlige del af skoven er resterne af den gamle indhegning omkring det såkaldte Lystrup Kobbel. Området har tjent græsningsformål af en lidt anden art end kreaturgræsning. Her tog man høslet til rytterheste efter indretningen af det såkaldte Frederiksborgske Rytterdistrikt omkring 1720.

Særlig skovhistorisk interesse knytter der sig til et rektangulært jordvoldsanlæg, der har sit ene hjørne ved toppen af Kongebakken, og indrammer et areal på omkring otte tønder land. Denne jordvold blev anlagt i 1767 og var oprindeligt forsynet med en slags raftehegn på toppen, så området var værnnet mod vildt og kreaturer. De otte tønder land blev samme år henlagt med 4000 unge planter af forskellig art, ligesom der også blev udsat frø af div. træarter. Denne

skovkultur var led i en storstilet plan med henblik på at indføre et egentligt skovbrug i moderne forstand i de kongelige skove i Nordsjælland. Planen blev udarbejdet af den tyske forstmand von Langen og for første gang indførte man nåletræer som lærk, skovfyr, rødgran og ædelgran som væsentlige elementer i bevoksningen. Også i Lystrup skov anvendtes disse træarter. Nåletræerne er forlængst borte, men ahorn- og elmetræer i området er direkte efterkommere af de træarter der anvendtes ved skovplantningen i 1767. I de sidste år har elmesygen været hård ved den sidste gruppe.

Lystrup skov rummer således et varigt minde fra den tid, for over 200 år siden, da et ordnet skovbrug for første gang indførtes i større målestok i Danmark.

Udgivet i samarbejde mellem Naturfredningsforeningen i Slangørup og Historisk Forening i Slangørup. Tegninger af Anton Kaarup Nielsen. Tryk X-Print.

TURFORSLAG

fra by over mose til

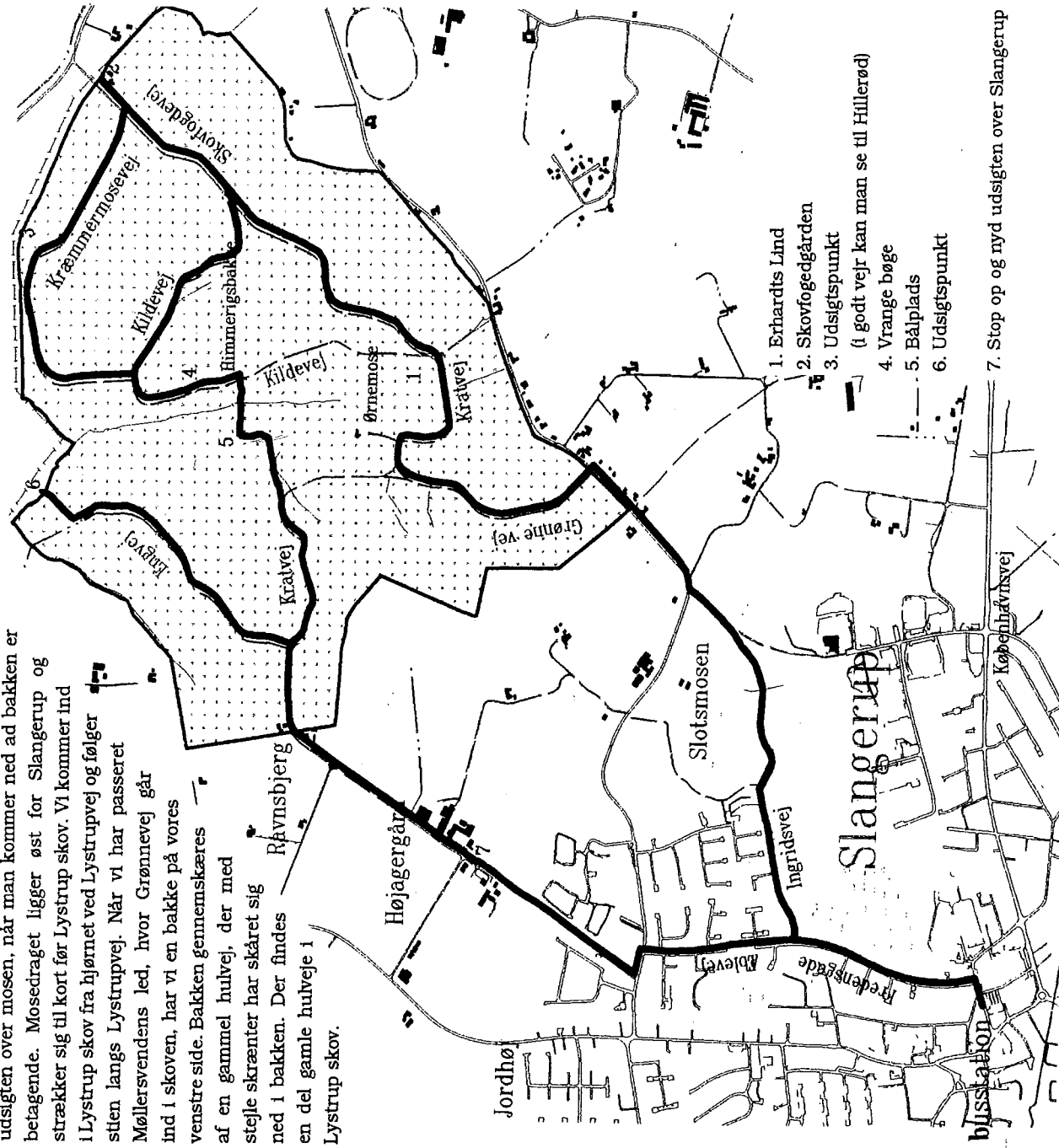

LYSTRUP SKOV

(12)

Turen starter fra Slangstrup busterminal, hvorfra man går ad Fredensgade frem til Ingridvej og videre ad den gamle skolesti. Slotsmosen er det første smukke sted man møder, ikke mindst udsigten over mosen, når man kommer ned ad bakken er betagende. Mosedraget ligger øst for Slangstrup og strækker sig til kort før Lystrup skov. Vi kommer ind i Lystrup skov fra hjørnet ved Lystrupvej og følger stien langs Lystrupvej. Når vi har passeret Møllersvendens led, hvor Grønnevej går ind i skoven, har vi en bakke på vores venstre side. Bakken gennemskæres af en gammel hulvej, der med stejle skrænter har skåret sig ned i bakken. Der findes en del gamle hulveje i Lystrup skov.

Når man når frem til Kratvej, går man over engdraget, Ørnermosen, der med sin bevoksning samler skoven til en sammenhængende skov. Gørlese å passerer og man er nu i den halvdel,

der kaldes Lystrup Kobbøl. Her møder vi Skovfogedvej, hvor Kildevej skiller sig fra. På dette sted står en meget gammel smuk lind, der nu er skovens pryd, kaldet Erhardts lind efter den skovfogedsøn, som i 1886 plantede den på sin bryllupsdag. Under linden ligger der en stor sten, hvori der er indridset et vejkort.

Herfra følger vi så Skovfogedvej, der løber forholdsvis lige gennem skoven til Skovfogedgården ved Gørlesevej.

Følges Kildevej fra lindetræet, kommer man også til Skovfogedvej ved at dreje ned gennem Helvedeshullet. Det er en meget smuk dal imellem to bakke drag. Man kan vælge at fortsætte til skovens udkant og dreje til venstre ved parkeringspladsen ad Kræmmermosevej og frem til en udsigtsplads, hvor man kan se ud over landskabet mod Gørlese. Inden man når hertil ligger på højre side Kræmmermosen, en lille sphagnummose med en hel del spor efter gamle tørvegrave.

Fra udsigtspladsen drejer man til venstre ad en lille sti, der fører op til Kongebakken, som man derefter kan følge nedover græsskråningen. Om vinteren er her en herlig kælkebakke. Ved foden er vi tilbage på Kildevej.

Drejede man af ved Kildevej før og gik gennem Helvedeshullet står Kongebakken på højre hånd og Himmerigsbakken stejlt til venstre, man går hele vejen rundt om Himmerigsbakken og når ud mod engdraget.

Der er en række gamle spændende træer langs Kildevej. Først de to vrangbøge, som nok har næret manges fantasi om heksetræer o.s.v. Et enkeltstående fyrretræ giver perspektiv, en gammel ask, som har været trestammet, men som nu kun har sine to stammer tilbage. De gamle egetræer og de flerstammede bøge ud mod engen, som blev nedbidt af kreaturer da de var unge.

Vi drejer til højre ad en meget lille sti ned mod en træbro før at krydse Gørlese å igen. Vi er nu tilbage i den halvdel af skoven, som vi startede i.

Det første vi møder er en lille bålplads, som ligger smukt beskyttet af en bakkeknold og har udsigt over engen.

En lille sti fører mod syd og man finder tilbage til Kratvej, som man drejer til højre ad. Så kommer man over Ravnshøj og Højagergård tilbage ad Æblevang til Fredensgade og busterminalen i Slangstrup.